

Извештај за работењето на координаторите за еднакви можности за 2009 година

Согласно член 13, став 3 од Законот за еднакви можности на жените и мажите (Сл.в.на РМ бр.66/06 од 29.5.2006год.)) министерствата во рамките на Владата на Република Македонија се должни да определат службено лице -координатор, кое ќе ги координира работите од надлежност на ресорното министерство, за воспоставување на еднакви можности. Оваа законска обврска ја имаат испочитувано сите министерства. Согласно Законот (член 13 став 5) координаторите за еднакви можности на жените и мажите во министерствата се должни еднаш годишно да достават извештај за работата до Министерството за труд и социјална политика. Оваа своја обврска за 2009 година ја испочитуваа следниве министерства:

1. Министерство за одбрана
2. Министерство за внатрешни работи
3. Министерство за надворешни работи
4. Министерство за култура
5. Министерство за информатичко општество
6. Министерство за здравство
7. Министерство за финансии
8. Министерство за правда

Извештаи не доставија следниве министерства:

1. Министерство за економија
2. Министерство за образование
3. Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство
4. Министерство за животна средина
5. Министерство за локална самоуправа
6. Министерство за транспорт и врски

Доставените извештаи за работата и активностите на координаторите од министерствата при Владата на Република Македонија за 2009 година и нивната анализа, покажуваат дека за поголем број од координаторите оваа пршање е релативно ново и непознато, што би можело да значи и неразбирање на основните концепти поврзани со родовата рамноправност. Она што досега е направено се однесува на учеството на едукациите кои ги организираше и ги спроведе Секторот за еднакви можности при МТСП.

Треба да се напомене, дека дел од координаторите имаа напредни знаења од областа на родовата рамноправност, додека пак останатите своето знаење од областа на родовата рамноправност започнаа да го стекнуваат во текот на 2008 и 2009 година, односно од нивното назначување како координатори за еднакви можности.

Извештаите говорат за следниве реализирани активности, кои координаторите ги извршиле во текот на 2009 година:

- Прибирање на статистички податоци за состојбата со родовата рамноправност во министерствата и доставување на податоците до Секторот за еднакви можности при МТСП.
- Учесството на спроведените обуки од областа на родовото буџетирање и унапредување на знаењата со законските регулативи, меѓународните и домашните документи кои го третираат ова прашање.
- Учество во подготовките за изработка на Оперативниот план за 2010 година за имплементација на Националниот план за акција за родова рамноправност.
- Преземање на мерки и активности во насока на развивање на принципите за воспоставување на еднакви можности на жените и мажите и воспоставување на услови за балансирано учество на жените и мажите во сите сфери на општественото живеење и нивно поставување на сите должности, како и отстранување на пречките за развивање на овие принципи.
- Следење на ЕУ директивите од областа на еднаквите можности и давање на иницијативи за нивно имплементирање во домашното законодавство.
- Во областа на грижата за здравјето на мажите и жените преземени се следниве активности од Министерството за здравство:
 - бесплатни PAP тестови за жени кои не се здравствено осигурени, овој тест го направиле вкупно 3.000 неосигурени жени.
 - вакцинирани се 3.950 девојки до 12 години со вакцина против HPV
 - 36.000 мамографски прегледи на жени со над 40 годишна возраст и ехо прегледи кај помладата популација.
 - преземање на активности за борба против ракот на простата, ракот на дебелото црево и остеопорозата.

Препораки за понатамошно дејствување:

- Во однос на препораките од страна на координаторите, истите бараат јакнење на националните механизми за родова еднаквост на највисоко политичко ниво, гарантирање на нивното ефективно функционирање преку давање на мандати, добро дефинирани функции и одговорности и обезбедување на потребните човечки и финансиски ресурси, со цел да се овозможи целосно имплементирање на нивните мандати.
- Во однос на координаторите и нивната соработка, сите без исклучок сметаат дека постои потреба од воспоставување на координација и соработка, како меѓусебно, така и во однос со Секторот за еднакви можности при МТСП.
- Развивање на истражувања на теми со родови прашања, за состојбата на жените и мажите и за нивното учество на сите нивоа и во сите сфери на општествениот живот.

- Координаторите пречките за постигнување на родовата еднаквост ги сведуваат единствено на пречки од техничка природа, како што се, потребата од подобрување на протокот на информации, а сè со цел за успешно спроведување на надлежностите.

Во однос на она што би можело да се направи за да се подобри состојбата во однос на родовата рамноправност во министерствата кои ги претставуваат, координаторите посочуваат дека е неопходна понатамошна едукација за родовите прашања и заедничка соработка со Секторот за еднакви можности при МТСП, сè со цел за изнаоѓање на најдобри начини за унапредување на положбата на жените и мажите.

Во унапредувањето на рамноправноста помеѓу половите и воспоставувањето на еднаквите можности на жените и мажите, примарна ќе биде заложбата на Министерството за труд и социјална политика за имплементација на Законот за еднакви можности на жените и мажите и Националниот план за акција за родова рамноправност. Во таа насока, потребно е адекватно јакнење на капацитетите на владините институции и унапредување на нивната меѓусебна соработка, како и промовирање на родовата рамноправност на локално и национално ниво.